

500 години Протестантска реформация

На 31 октомври 1517 г. августинският монах Мартин Лутер поставя своите 95 тезиси на вратите на църквата "Вси Светии" в град Витенберг. Неговото намерение е да се изтъкнат някои неясноти относно смисъла и прилагането на индулгенциите, и тяхната уместност в определени ситуации. Той очаква погрешните схващания да се съпоставят с Библията и да бъдат отхвърлени чрез диспут.

В този първоначален етап на своите разбирания Лутер все още не отхвърля индулгенциите, както прави по-късно. Така се поставя началото на Протестантската реформация.

95 тезиса

Диспут върху силата и ефективността на индулгенциите

От любов и стремеж да бъде известна на светлина истината в град Витенберг се бдеде воден спор по долуизложеното под предпоставянето на преподавателя отец Мартин Лутер, магистър на свободните изкуства и светлото богословие и редовен преподавател на същите. Нека всички, които не могат с лично присъствие да се включат в разискванията, да погледнат това писмено. В името на Господ Исус Христос. Амин.

1. Когато нашият Господ и учител Исус Христос казва: Покайте се, Той иска целият живот на вярващите в Него да бъде покаяние.
2. Това слово, покаяние, да не се бърка с тайнството на покаянието, което с изповедта и опрощението, получавано от свещенническото служение.
3. Все пак то не означава само вътрешно покаяние; такова вътрешно покаяние не струва нищо, ако не доведе и външни обичаи на дългата.
4. И затуй терзащото за греха остава толкова дълго, колкото намразването на себе си; това е истинското вътрешно покаяние, което до възмезието в Божието царство.
5. Папата не бива и не може да опрости нищо, ако не завладе и потърди, че ти е опростена от Бога, освен ако не става дума за случаи, които изискват негово отсъждане. Ако негово право да прощава (т.е. на папата) в тези случаи бъде непризнато, вината със сигурност ще остане непростена.
6. **Бог опрощава вината само на ония, които своевременно се нами във всички неща и подчинени себе си на свещеника, Неговия наместник.**
7. Правилата за изповедта и покаянието са предназначени единствено за живите и не би трябвало по тези правила да се наказват умрялите.
8. Ето защо, Светият Дух чрез папата е избрал към нас до такава степен, както папата в неговите указы винаги прави изключения за тези на смъртния огън, замествайки умрялата.
9. **Неразумно и зле постъпват онези свещеници, които отсъждат на умрялите канонични наказания за чистилището.**
10. Превръщането на църковното наказание в наказание за чистилището е истински плевел, докато епископите са спали.
11. В предшлите времена каноничните наказания са били налагани не след, но преди опрощението, като изпит на истинско разкаяние.
12. Умрялите са освободени чрез смъртта от всички наказания, те са вече мъртви и са умрели за каноничните закони, които са застатили, и имат право да бъдат освободени от извиканията им.
13. **Несвършеното благочестие или любов на умрялата по неизбежност влекат след себе си голям страх; да, колкото по-слаба е любовта, толкова по-голям е страхът.**
14. Този страх и тази тревожност сами за себе си са достатъчни; ще премълча тук други неща, тъй като те съставляват мъчението в чистилището, защото не са далеч от ужаса на отчаянието.
15. **Изглежда, че между адът, чистилището и небето има същата разлика, както между отчаянието, страхът и увереността в спасението.**
16. Изглежда, че за душите в чистилището любовта трябва да нараства, а ужасът да намалява.
17. **Нищо повече, не изглежда да е доказано, нито чрез разума, нито чрез Писанията, че душите в чистилището са извън състоянието на нищо незащуряващи или че не могат да израстват в любов.**
18. Не изглежда също да е доказано, че душите в чистилището, поне не всичките, са сигурни и уверени в своето спасение, дори ако и самите ние да сме изцяло сигурни в това.
19. **Затуй папата под голям опрощение на всяко наказание не подразбира, че била опростена всяко наказание, а само онова, което сам той е наложил.**
20. Ето защо, проповедниците на индулгенции са в грешка, когато казват че индулгенциите на папата освобождават човека от всички му мъки и го спасяват.
21. Да, папата не опрощава на душите нито едно наказание в чистилището, което би следвало да изтъква в сегашния живот по определението каноно.
22. **Ако пълното опрощение за всички наказания, каквито и да са те, може изобщо да бъде направено за някой-съвременник, тоест за мълчалив, тоест за мълчалив.**
23. На това основание повечето хора неизбежно са измалени чрез това обръщане и високопарно обещание за освобождаване от всички наказания.
24. **А същата власт, която папата упражнява над чистилището, е дадена на всеки епископ и на всеки свещенник – най-вече в неговата епархия или енория.**
25. **Папата прави много добре, че не е властна на ключовете, които не притежава, а с молитвено застъпничество дарява опрощение на душите в чистилището.**
26. **Проповядват човешки измислени онези, които твърдят, че душата се възвраща от чистилището, веднага щом моментата завяне в ковчеза.**
27. **Сигурно е, че веднага щом моментите завяне в ковчезата, адността и сълзливостта му се увеличават, но когато Църквата издига глас в молитва, резултатът е единствено в радосте на Бога.**
28. **Кой знае дали всички души от чистилището желат да бъдат изкупени, тъй като има изключения, както в случаите на свети Северин и свети Паскал, за които се разказва.**
29. **Нито един човек не е сигурен в безвредността на своето разкаяние, още по-малко е сигурен дали е получил пълно опрощение за греховете си.**
30. **Рядко се среща човек, който купува истинска индулгенция, както и такъв, който се покаява истински; наистина това е голяма рядкост.**
31. **Онези, които вярват, че могат да бъдат сигурни в тяхното спасение, защото имат индулгенции, ще бъдат вечно проклет заедно с тези, които учат.**
32. **Хората трябва специално да се навестят от онези, които казват, че папските опрощения са такъв неопенен дар от Бога, чрез който човекът се примирява с Него.**
33. **Защото тази благодат на опрощението се прилата само за наказанията на sacramенталното удовлетворение, постановено от хората.**
34. **Тези, които учат, че разкаянието не е необходимо за онези, които искат с индулгенции да избягат душите си от чистилището, проповядват нехристиянско учение.**
35. **Всеки истински покаян християнин има право на пълно опрощение на наказанието и вината, дори без индулгенция.**
36. **Всеки истински християнин, бил той жив или мъртъв, участва във всички благословения на Христос и Църквата; това му е отдалено като дар Божий и без индулгенции.**
37. **Не бива обаче да се презираят опрощението и благословенията на папата, защото, казва аз (тези шест): те са провъзгласявани на божественото опрощение.**
38. **Безкайно трудно е, дори и за най-уените богослови, едновременно да отдават пред народа голяма почит към индулгенциите и погледат от истинско разкаяние.**
39. **Християнин, който е истински покаян, търси и обича да плаща наказанията за греховете си; все пак, премерените обещания на индулгенциите премахват запазите от наказания и правят хората да ги намразват, или поне дават повод за намразване на наказанията.**
40. **За папските индулгенции трябва да се проповядва внимателно, да да не би хората погрешно да мислят, че те са за предпочитане пред други добри дела на любов.**
41. **Християните трябва да бъдат учени, че папата не възнамерява по никакъв начин купуването на индулгенциите да бъде сравнявано с делата на милост.**
42. **Християните трябва да бъдат поучавани, че този, който дава на бедните или заема на изгодения си, прави едно по-добро дело, отколкото да си купува индулгенции.**
43. **Тъй като любовта нараства чрез дела на любов, по този начин хората стават по-добри. Човек обаче не става по-добър посредством индулгенциите, но с просто освободен от наказанията.**
44. **Християните трябва да бъдат поучавани, че оня, който вярва, че си купува индулгенция, е същевременно два парите си за индулгенции, не си купува папски индулгенции, но Божия паяв.**
45. **Християните трябва да бъдат поучавани, че когато имат повече, отколкото се нуждаят, те трябва да запазват достатъчно за техните семейни нужди и по никакъв начин да не го прахосват за индулгенции.**

47. **Християните трябва да бъдат поучавани, че купуването на индулгенции е въпрос на избор, а не заповед.**
48. **Християните трябва да бъдат поучавани, че когато папата отпуска индулгенции, по този начин той се нуждае и желае техните пламенни молитви, отколкото техните пари.**
49. **Християните трябва да бъдат поучавани, че папските индулгенции са полезни единствено, ако те не поставят доверие си в тях, но са много вредни, ако те избуяват страх си от Бога поради тях. става по-добър посредством индулгенциите, но с просто освободен от наказанията.**
50. **Християните трябва да бъдат поучавани, че ако папата знае за кождосторно поведение на проповедниците на индулгенциите, пожелал би базиликата Свети Петър да изгори до пепел, нежелан да бъде съграден от колата, меса и кости на неговите овци.**
51. **Християните трябва да бъдат поучавани, че папата, верен на своя дълг, би трябвало да раздава всяко свое благо и да продаде базиликата Свети Петър, за нуждите на мнозина, на които някои проповедници на индулгенциите отнемат парите.**
52. **Суетно е доверието в индулгенциите за спасение, макар че папския пратеник, или дори самият папа, залагат собствената си душа като гаранция.**
53. **Врагове на Христос и на папата са онези, които заради проповедта за индулгенциите изцяло забравяват да се проповядва Божие слово в други първи.**
54. **Някъде се несправедливо към Божие Слово, когато в една проповед се задела поравно или дори повече време за проповядване на индулгенциите, отколкото да се благовести това Слово.**
55. **Ето каква трябва да бъде по необходимост мисълта на папата; ако на индулгенциите, които са по-незначителни, се отдава една камбана, една процесия, една церемония, то Евангелието, което е по-велико, трябва да се чества със сто камбани, сто процесии, сто церемонии.**
56. **Истинските съкровища на Църквата, откъдето папата изважда своите индулгенции, не са достатъчно известни, нито достатъчно познати на християнския народ.**
57. **Със сигурност тези съкровища не са временни блага, защото много продавачи на индулгенции не ги раздават безплатно, но само ги трупат.**
58. **А те не са и заслуги на Христос и на светците, защото дори без папата, те действат благодарение на вътрешния човек, а кръстът, смъртта и адът действат на външния човек.**
59. **Свети Лорънс е казал, че съкровищата на Църквата са нейните бедни. Казвайки това, той е говорил с езика на своето време.**
60. **Без никаква държост казваме, че тези съкровища са ключовете дадени на Църквата чрез заслугите на Христос.**
61. **Затова е ясно, че силата на папата сама по себе си е недостатъчна за опрощането на наказанията и специфични случаи.**
62. **Истинското съкровище на Църквата е пресвито Евангелие на Божията слава и благодат.**
63. **Това съкровище с основание е най-враждебното и най-ненавизданото, защото то прави така, че първите да станат последни.**
64. **Но съкровището на индулгенциите с основание е най-търсеното, защото то прави последните да станат първи.**
65. **Заради това съкровищата на Евангелието са мрежи, е които в миналото са били ловени хора отдадени на богатството.**
66. **Съкровищата на индулгенциите пък са мрежи, с които в днешното време се ловат богатствата на хората.**
67. **Индулгенциите, които демагозите продават като най-полезните благодатни дарове, са в действителност разваля като такъв единствен, когато приемат печалба.**
68. **Когато обаче свръхна индулгенцията с Божията благодат и блаженството на кръста, се оказва, че тя е най-оскудната благодат.**
69. **Задължението на епископите и свещениците е да приемат продавачите на папските индулгенции с всички почести.**
70. **Но те са още по-дължани да следят с очи и уши, така че същите тези пълномощници да не проповядват собствените си просянции вместо папските нареджания.**
71. **Нека този, който проповядва против истината на папските индулгенции, да бъде проклет и изгнемосан!**
72. **Но нека тези, които се изправят срещу своеловните и дръзки слова на проповедниците на индулгенциите, да бъдат благословени.**
73. **По същия начин папата отлъчва справедливо онези, които с всякакви средства се противопоставят на индулгенциите.**
74. **Нищо повече, той възнамерява да отлъчи и онези, които използват индулгенциите като претекст, за да вредят на свята любов и истина.**
75. **Да се възхваляват папските индулгенции до такава степен, че те биха могли да освободят някой от греховете му, дори да в направила нещомислено и да е поурал Божията майка, е лудост.**
76. **Ние обаче казваме противното, че папските индулгенции не могат да отмахнат и най-малките грешни грехове, защото вината съществува.**
77. **Да се каже, че дори Свети Петър, ако той сета е папа, не би могъл да раздава по-големи благодатни дарове, е худа против Свети Петър и папата.**
78. **Ние обаче казваме противното, че дори настоящият папа или който и да е папа, има по-големи благодатни дарове на своето разположение, които са Евангелието, духовните сили, дарбите на изцеление и т.н., както е писано.**
79. **Да се казва, че великоплано въздигнатият кръст с терба на папата и държан от проповедниците на индулгенции на ривал на Христовия кръст, е богоухвато.**
80. **Епископите, свещениците и богословите, които похвалят таква говорева да се разпространява между народа ще трябва да отговорят за това.**
81. **Подобно необуздано проповядване за индулгенциите е трудно за възприемане дори от учени мъже, за да бранят честа дължимя към папата от клеветите и хитрите въпроси на миряните.**
82. **И така: Защо папата не освободи едновременно всичките души от чистилището в името на пресвятата любов, поради милост към техните страдащи, дори като заради всепродителите пари за съградяването на катедралния храм Свети Петър освобождава безброй души по най-случайни причини?**
83. **И още, защо се продължават потребелните и празнични меси за мъртвите? И защо папата не връща даренията в тяхна полза и не позволява огмнята им, понеже е грешно да се молят за изкупление.**
84. **И още, какво е това ново благочестие на Бога и на папата, че за пари, те дават на един безбожник и техен враг да изкупа от чистилището навоботе и обични на Бога души, а вместо това не освобождават оттам тези благочестиви и обични души само и единствено от любов към тях.**
85. **И още, защо за каноните на покаяние, отдавна отменени и мъртви сами по себе си, тъй като не се използват, все още се заплаща с пари чрез даване на прошка, сякаш те все още са живи и в сила?**
86. **И още, защо папата, чието богатство днес е по-голямото от богатството на най-богатия Крез, изгражда тази базилика на Свети Петър не съвсемисте си пари, а с парите на бедните вярващи?**
87. **И още, какво папата опрощава или гарантира на онези, които чрез съвършено разкаяние вече имат право на пълно опрощение и благословения?**
88. **И още, колкото по-големо би могло да бъде благословеното над Църквата, ако папата дава това опрощение и благословения на всеки вярващ по сто пъти на ден, а не еднократно, какво сета?**
89. **Тъй като с индулгенциите си папата се стреми по-скоро към спасението на душите, а не към парите, защо тогава отменя индулгенциите и опрощаващото, предпоставяне по-рано, след като те имат една и съща ефективност?**
90. **Да се потискат тези съвсем ясни аргументи на миряните само със сила и да не се разрешават чрез посочване на причини, означава Църквата и папата да се излюжат на поддръжниците на враговете им, а християните да станат нещастни.**
91. **Следователно, ако индулгенциите бяха проповядвани според дълга и намерението на папата, всички тези съмнения щяха да бъдат лесно решени. Вещност те нямаме да съществуват.**
92. **И така, да се махат всички пророци, които казват на Христовия народ: "Мир, мир," а няма мир!**
93. **Блажени всички онези пророци, които казват на Христовия народ: "Кръстът, кръстът," а няма кръст!**
94. **Християните трябва да бъдат призовавани прилежно да следват Христос, тяхната Глава, посредством наказанията, смъртта и ада.**
95. **И така да бъдат уверени за възмезието в небето по-скоро чрез много страдания, отколкото чрез фалшивата сигурност на мира.**